

Šolska letina.

Glavna šola v Kočevskem mestu je izdala letos prav ličen »Jahresbericht« v nemškem jeziku. Gospod ravnatelj te šole piše v tem letniku prav primeren sestavek: »Ein Wort an die Aeltern bezüglich des Schulunterrichtes«. Med drugim gosp. pisatelj tukaj tudi v nemški besedi kaže, kaj piše o tem naš prvi šolski pervak, rajni Slomšek. Iz števila učencev se vidi, da je ta šola imela vsakdanjih učencev 311, med temi 263 Nemcev, 44 Slovencev in 4 Hervate. Imena učencev so pisana tako kakor mora biti: slovenska po slovenski, nemška po nemški. — »Classification der Schüler an der k. k. Musterhauptschule in Laibach« je tudi letos, kakor druga leta, ves nemško; vseh učencev vkup ima: 868.

Dopisi in novice.

Prečastito knezoškofjstvo v Ljubljani je z okrožnico dne 8. julija 1867 št. ^{666/}₁₅₄ poslalo razglas c. k. ministerstva za poduk in bogočastje zastran jezikovega vprašanja; glasi se pa ob kratkim takole:

Podučevanje v jezikih po javnih šolah se ne more stalno vrediti, dokler nimamo pripravnih bukev za slovenski jezik in tudi ne za nemškega v slovenskih šolah. Ministerstvo je skerbelo, da dobi c. k. založnica za šolske bukve potrebnega gradiva, in kar je dalje potrebno, se bo vsakikrat pri izdaji učnih knjig vkazalo.

Za sedež se pa vkaže, da se po šolah, kjer otroci le slovensko znajo, prvo leto podučuje le v slovenskem jeziku, in z nemškim jezikom se začinja še le drugo leto.

Prihodnje šolsko leto naj se rabi v takih šolah le »Abecednik za slovenske šole na Kranjskem«; v drugem razredu prvega polletja naj se rabi »Abecednik za slovensko-nemške šole«, in drugo polletje naj se rabi nemško berilo »Erstes Lesebuch«, dosihmal navadno v drugem razredu. Drugo berilo »Zweites Lesebuch«, za 3. razred, in tretje berilo »Drittes Lesebuch« za 4. razred, ostane še toliko časa, dokler se gradivo za poduk (Lehrtext) bolj popolni. — V trivialnih šolah, kar zadeva nemški jezik, gledati se mora, kar želé soseske.

Iz Loke. 8. t. m. smo imeli pri nas učiteljski zbor. Razun g. g. katehetov in učitelja iz Poljan so bili pričujoči vsi učitelji naše dekanije. Ob 9. uri so začeli zbor č. g. France Romè, vodja mestne glavne deške šole s slovenskim nagovorom. Pomenkovali smo se tri pičle ure o znanih petih vprašanjih. Učitelji so vprašanja pismeno ali v nemškem ali v slovenskem jeziku izdelana brali, potem smo se o temu razgovarjali in sklep večine se je zapisal. Prvo, tretje in peto vprašanje smo skorej vsi enako rešili, kar je g. Jožef Levičnik v drugem in četrtem vprašanju po nemško izdelal, so vsi za naj bolje poterdili. V. č. g. dekan so nas potem gostoljubno k obedu povabili. — Hvala dobrotnemu gospodu!

Janes Gorjanec l. r.

Iz Ljubljane. V sredo 6. t. m. je imela slovenska Matica svoj občni letni zbor. Ob 8. je bila v stolni cerkvi sv. maša, in ob

9. seja v magistratni dvorani. Obravnave so se verstile, kakor je bilo v povabilu naznanjeno. Predsednik g. dr. Toman, je povdarjal namen te družbe; je omenil v svojem govoru južnoslavjanske akademije v Zagrebu; je pravil, da bo Matica poslala za tekoče leto udom 3. knjige, in sicer: 4 letne čase, ki simbolično naznanujejo človeški trud in žetev po trudapelnem delu, mineralogijo, ki poveduje od zakladov v zemlji skritih in Koledar. Iz tajnikovega sporočila povemo, da dobivajo udje vsega skupej 38 tiskanih pol. Račun se bo pa zvedil iz Koledarja, ki se bo razpošiljal precej drugi teden. Potem je blagajnik govoril v denarnih zadevah, o računu za prihodnje leto. O nasvetih posamesnih udov omenimo, da se je od mnogih strani povdarjalo, naj kupi Matica v prihodnje zastavna pisma (Hypothek — Pfandbriefe).

V Matičin odbor so bili v novi izvoljeni g. g.: Cigale in Kosta z 58, A. Praprotnik z 56, dekan Grabrijan in prof. Šolar z 55, prof. Marn z 54, Cegnar z 53, Lésar z 52, Einspieler z 47, dr. Poklukar z 37 in dr. Kočevar z 36 glasovi. Naj več glasov za tim sta dobila Šavperl 28 in Jeran 26.

K letošnjemu zboru ni prišlo toliko udov, kakor k vlanskemu; razne reči so to vzrokovale, naj več pa menda obravnave in govori v lanskem zboru; čemu zbirati se v občni zbor, če le ta nima druge moči, kakor voščila izrekovati in odborovo ravnanje odobrevati?!

— „Lajbaherica“ omenja sporočila mestne glavne šole pri sv. Jakobu. Prebravši ta dopis nisem se mogel do dobrega prepričati, hoče li dopisnik šole prijazno posvariti, ali pohlevno pokarati? Oboje bi bilo vsaj v teh okoliščinah nepotrebno, ali morda še celo odveč. Ravnopravnost jezikov je izrečena z Najvišjega prestola; v principu jo sleherni spoznava, tedaj se vsak rodoljub z obema rokama poprijemlje te prilike in se kaže domačina tudi v svojih pismih. — Ko bi „Lajbaherica“ ravnopravnost jezikov tako spoštovala in v djanji kazala kakor št. Jakobska šola, kar kaže tudi v svojih sporočilih, bi nehali vsi mednarodni prepri; potihnili bi vse hujskanje in natolcevanje. — A mi smo po večletni navadi tako daleč prišli, naše pravino čuvstvo je takošno, da je tisti, ki se poteguje za svoje pravice, oziroma tukaj za pravo pisavo domačih imen, svojeglavec, nepokojnež in germanožerc. Kdor spoštuje ravnopravnost jezikov, ne vsiljuje nikomur svoje pisave, pa tudi domačih imen ne kazí, in ker zahteva spoštovanje svojega jezika, tudi on pravice drugih spoštuje. — To bi se bila „Lajbaherica“ lahko naučila iz našega sporočila. *Močnik.*

— „Knjižica za kmeta. I. sadjereja“, se imenujejo bukvice, ktere je po lastnih skušnjah in najboljših virih spisal Dragotin Ferdinand Ripšl, in na svitlo dal in slovenskim kmetom v prid namenil Ludovik vitez pl. Gutmansthal-Benvenuti. Bukvice, ktere je treba v tako kratkem času v drugo natisniti, zadosti se samé priporočajo. — V 21. ličnih lesnorednih podobah kažejo kako drevje cepiti i. dr. — Učitelji, ki se pečate s sadjerejo, sezite po njih, vam ne bode žal! Prodaja jih g. Lerhar v Ljubljani. Cena jim je 10 kr.